

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Петрик Д.О., студ.

Науковий керівник – доц. **В.Г. Андрєєва**,

Київський національний торговельно-економічний університет

Розвиток ефективності функціонування підприємств в значній мірі залежить від стану грошових потоків, що визначають його ліквідність та платоспроможність. Проте брак грошових коштів призводить до неплатоспроможності підприємства. В Україні, в умовах інфляції та кризи неплатежів, ефективне управління грошовими потоками є одним з актуальних завдань фінансового менеджменту. Так, на 01.01.2017 р. на підприємствах України частка поточної дебіторської заборгованості у складі оборотних активів становила 68,3%, що на 7,1% більше, ніж у попередньому періоді, в той час, як частка поточної кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях склала 44,3%, що на 9,3% менше ніж на 01.01.16 р. Але в цілому на 01.01.2017 р. сума поточної кредиторської заборгованості вітчизняних підприємств зросла в 1,23 рази, а дебіторської заборгованості – в 1,63 рази [1]. Така тенденція свідчить про високу частку неплатежів та її подальше зростання.

Грошові потоки – це сукупність розподілених у часі надходжень та виплат грошових коштів за окремими інтервалами періоду часу, що розглядається, генерованих його господарською діяльністю [2].

Забезпечення платоспроможності підприємства та покращення його фінансового стану в цілому обумовлює необхідність підвищення ефективності управління грошовими потоками суб'єктів господарювання, що забезпечить збалансування обсягів вхідних та вихідних грошових потоків та їх синхронізацію у часі.

Управління грошовими потоками – система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням грошових коштів підприємства й організацією їх обігу [3].

При управлінні грошовими потоками, головна увага повинна зосереджуватися на пріоритетних потоках за фінансово-господарськими операціями, що забезпечують формування більшої частини вартості підприємства та/або його прибутку й здійснюються на регулярній основі. Грошовий потік від операційної діяльності суб'єкта

господарювання – основне джерело фінансового забезпечення його господарської діяльності в подальші періоди.

Управління грошовими потоками базується на таких принципах [2, 3, 5]: інформативної достовірності; забезпечення збалансованості грошових потоків підприємства; ефективності та принцип забезпечення відповідного рівня ліквідності.

Управління грошовими потоками доцільно здійснювати за наступними етапами [2, 3, 5]:

1. Забезпечення повного і достовірного обліку грошових потоків підприємства і формування необхідної звітності – забезпечує координацію функцій і задач служб бухгалтерського обліку і фінансового менеджменту підприємства. Так, інформація про рух грошових потоків протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності узагальнюється у формі №3 фінансової звітності підприємства «Звіт про рух грошових коштів» із залученням даних аналітичного та синтетичного обліку.

2. Аналіз грошових потоків підприємства в попередньому періоді – забезпечує виявлення рівня достатності формування коштів, ефективності їхнього використання, а також збалансованості позитивного і негативного грошових потоків підприємства за обсягом і в часі. Аналіз грошових потоків проводиться по підприємству в цілому, у розрізі основних видів його господарської діяльності, по окремих структурних підрозділах (центрах відповідальності).

3. Оптимізація грошових потоків підприємства – функція, спрямована на підвищення ефективності грошових потоків в майбутньому періоді. Основні завдання етапу: виявлення і реалізація резервів, що дозволяють знизити залежність підприємства від зовнішніх джерел залучення коштів; підвищення суми і якості чистого грошового потоку, генерованого господарською діяльністю підприємства.

4. Планування грошових потоків підприємства в розрізі різних їх видів здійснюється у формі різноманітних планових розрахунків показників при різних сценаріях розвитку вихідних факторів на оперативному та тактичному рівнях.

5. Забезпечення ефективного контролю грошових потоків підприємства – відповідає за своєчасне виявлення відхилень від запланованих заходів і їх усунення для забезпечення виконання розроблених планів, досягнення цілей і задач. Інформаційним забезпеченням контролю грошових коштів є план руху грошових коштів та інші плани розвитку підприємства, результати аналізу стану грошових потоків та ефективності управління ними, облікові (фактичні) дані про рух коштів.

На систему управління грошовими потоками впливають такі фактори: рівень конкуренції на товарному ринку; система оподаткування; поведінка постачальників сировини та матеріалів, кредиторів та споживачів; періодичність і обсяги платежів і зобов'язань; цінова політика підприємства; тривалість операційного та фінансового циклу; рівень витрат на операційну та комерційну діяльність; система платежів підприємства, їх послідовність та обсяги.

Серед основних проблем управління грошовими потоками на вітчизняних підприємствах можна виділити: процес управління грошовими потоками, що не скоординований з цілями самого підприємства; неоднозначність управління грошовими потоками в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності або повна його відсутність; відсутність чітко розробленого процесу складання фінансових планів; нерациональне встановлення інтервалів та методів планування недотримання гнучкості планування грошових потоків; недотримання пропорцій розподілу грошових коштів для здійснення підприємством реальних та фінансових інвестицій; недостатність грошових коштів для здійснення першочергових платежів; неефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованостями; недотримання фінансової дисципліни.

Сучасний стан управління грошовими потоками свідчить про необхідність підвищення ефективності управління ними враховуючи наведені принципи та етапи. Вирішення визначених проблем управління грошовими потоками на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки забезпечить фінансову рівновагу підприємств.

Інформаційні джерела:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу –<http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. Т.2 / И. А. Бланк. – К.: «Ника-Центр» «Эльга», 2006. – 512 с.
3. Поддєрьогін А.М. Ефективність управління грошовими потоками / А.М. Поддєрьогін, Я.І. Невмежицький // Фінанси України. – 2017. – С. 119-127.
4. НП(С)БО 1 Загальні вимоги до фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
5. Деменіна О. М. Управління грошовими потоками в межах концепції фінансової рівноваги підприємства / О. М. Деменіна // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 7 (37). – С. 14–18.